

ZMIANY SPOŁECZNE

kapitalizm i klasa robotnicza - jak się
rozwinęły i jakie były ich skutki? (str. 2)

Minęły czasy zmiany społeczne. fabryk, czerpiących
zabitych dechami. Rozwijala się ogromne zyski z
wiosek i niewielkich przedsiębiorstwa,
miast przybywały żyli często jak
świat rozwinął się we tysiące osób w magnaci, podczas
wszystkich poszukiwaniu pracy i kariery. Jednak już
praktycznie dziedzinach - nauce, nie udawali się do przewagę liczebną
komunikacji, ale rzemieślników, tylko klasa robotnicza
najbardziej na świat do ogromnych przymierała głodem.
wpłynęły fabryk. Właściciele To doprowadziło do
ogromnych

MODA DAMSKA I MĘSKA *jak wyglądał codzienny strój*

Jak ubierano się w tamtych czasach? Co było modne, a co nie? Co się zmieniło w sposobach ubierania się ludzi? Co wyróżniało modę XIX w.? To wszystko na stronie 3.

O GAZETCE

Panuje powszechne przekonanie, że historia to tylko polityka, wojny i ciąg niepotrzebnych dat. W tej gazecie nie poruszamy tematów polityczno-batalistycznych - zamiast tego skupiamy się na zwyczajnym życiu ludzi, na wynalazkach, modzie, zmianach w społeczeństwie. Wszyscy mniej więcej wiedzą, co się działo w czasie XIX wieku, ale nie każdy wie, jak żyło się w tamtych czasach, co ludzie uznawali za nowoczesne, a co przestarzałe. Uważamy, że życie prostych ludzi w dawnych czasach jest bardziej interesujące niż międzynarodowa polityka.

Projekt wykonały : Barbara Miziołek, Natalia Rzymek,
Małgorzata Lempart, Monika Bedla i Weronika Świątkowska
KLASA 3GA

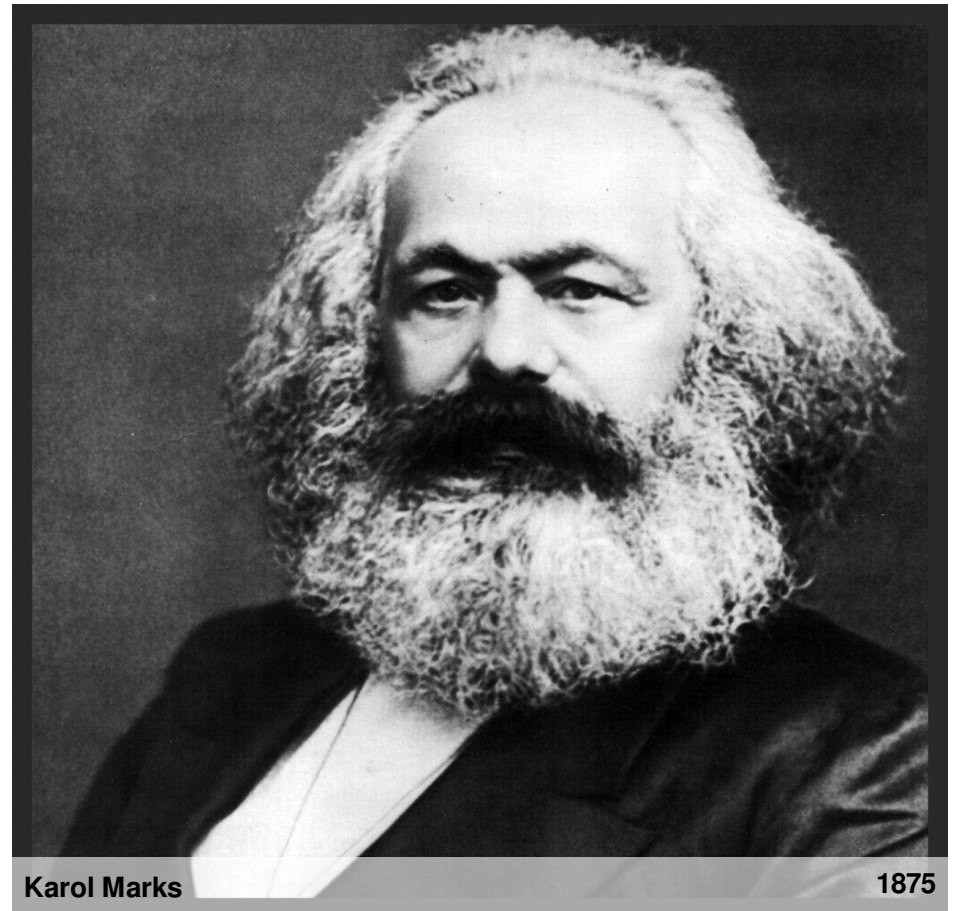

JAK LUBIONO SPĘDZAĆ WOLNY CZAS?

Ludzie XIX wieku, mimo tego, że nie mieli komputerów i telefonów komórkowych, nie nudzili się w trakcie wolnych chwil. Chciałbyś wiedzieć, co takiego robili nasi przodkowie przed laty, że nie dręczyła ich nuda? Zajrzyj na stronę 5.

ZMIANY SPOŁECZNE

Tłumy niezadowolonych robotników, pracujących od rana do nocy i żyjących w ubóstwie, zaczęły domagać się swoich praw. W Wielkiej Brytanii powstały związki zawodowe, broniące tych należących do poszczególnych zawodów, jednak skupiały one głównie lepiej zarabiających przedstawicieli. Mało tego - aż do lat 60. XIX wieku związki zawodowe w większości krajów europejskich były zakazane. Doprowadziło to do rozwoju socjalizmu i ruchów robotniczych. W 1864 roku powstała I Międzynarodówka, czyli Międzynarodowe Stowarzyszenie Robotników. Jej program opracował Karol Marks. Uważał, że powinno się dążyć on do rewolucji, która doprowadziłaby do ustanowienia komunizmu, zniesienia wszystkich klas społecznych, prywatnej wartości i pieniądza. Uważał on też, że komunizm jest częścią naturalnego rozwoju cywilizacji. Dużo ludzi się z nim zgodziło. Najbardziej żywiołowo działali anarchiści, posługujący się terrorem i zamachami. To wszystko doprowadziło do ustanowienia systemu komunistycznego w wielu miejscach w XX wieku, którego echa jeszcze nie do końca przebrzmiały w dzisiejszym świecie.

Karol Marks

1875

Brytyjska sufrażystka pikietująca na ulicy

Ok. 1910 rok

RUCH SUFRAŻYSTEK

Również kobiety, tak samo jak robotnicy, zaczęły walczyć o swoje prawa. Przez wieki ich głównym zadaniem było wychowywanie dzieci, ale kobiety chciały móc głosować i pracować tak jak mężczyźni. Choć apogeum ruchów sufrażystek, działających głównie w Wielkiej Brytanii i USA (od suffrage – głosować) według daty miało miejsce już w XX wieku, to jednak to w wieku poprzednim wszystko się rozpoczęło. Kobiety stopniowo zdobywały różne prawa (w 1867 roku Uniwersytet w Zurychu jako pierwszy przyjął kobiety, około 1870 r. w Holandii zanotowano pierwszą lekarkę, a w 1903 we Francji - pierwszą panią adwokat), otrzymując prawa wyborcze na przełomie XIX i XX wieku. Wybitną działaczką (już dwudziestowieczną) była m.in. Brytyjka Emmeline Pankhurst. Warto też wspomnieć, że nie wszystkie kobiety się z tym zgadzały - powstawały organizacje (głównie jednak męskie) potępiające działania sufrażystek.

Moda w dziewiętnastym wieku. Co nosiły panie, a co panowie?

Frak

Gołym okiem widać, że stroje te różnią się znacząco od tych noszonych dziś. Różnice są znaczące, szczególnie jeśli chodzi o damską bieliznę (ale nie tylko). Nie nosimy (my, kobiety) również tak nie praktycznych sukni, czy dodatków. Mamy o tyle dobrze, że tak na dobrą sprawę każdy może nosić to co lubi, a nie to co nosi większość. Każdy ma swój własny styl i ubiera się tak, jak ma ochotę.

Pantalony

Turniura (poszerzała biodra)

KOBIETY

Rewolucja w modzie damskiej zaczęła się od zakrywania tego, co było odkryte. Dekolt przesłonięty został wysokim kołnierzem, obnażone ramiona długimi rękawami, podwyższony stan sukni powrócił do linii pasa.

Trzeba pamiętać, że cechą tych czasów była różnorodność. Na początku stulecia moda była prosta i skromna, potem bardziej wymyślna, a pod koniec wieku stroje ponownie upraszczano. Modne były: bufiaste rękawy, nienaturalnie poszerzające ramiona, zasnurowana do bólu talia osy i ogromny, przeładowany ozdobami kapelusz nie wpływały dobrze na proporcje kobiecej sylwetki. Nie służyło jej również skrócenie spódnicy i płaskie obuwie. Czyniło postać niezgrabną i przysadzistą. Popularne w tamtym okresie były także pantalone. Rurkowate nogawki zakończone były falbankami, wiązane tasiemką pod kolanem, nosiły je zarówno stateczne mężatki, jak i podlotki. Znacznie łaskawsza dla niewieściej urody stała się moda pod koniec lat trzydziestych. Pojawiły się dłuższe suknie, fałdy i marszczenia zdobiły teraz dolną część rękawów, a wycięte dekolty odsłoniły krągłość ramion. Romantyczne uwodzicielki przywdziewały spódnice z trenem i duże berety mające nawiązywać do strojów średniowiecznych, suknie z bufiastymi, rozcinanymi rękawami znanymi z renesansu.

W latach 30, suknie wykonywano z jedwabiu, bawełny, wełny oraz krynoliny.

W latach 80-tych modne były turniury, które poszerzały biodra i tworzyły tzw. kuperek. Była to przewiązywana w pasie poduszka, lub konstrukcja z metalowych prętów, o zróżnicowanej długości i wielkości, niekiedy pokrywana materiałem.

U mężczyzn frak stał się strojem uniwersalnym. Noszono go zarówno na co dzień, jak i na wyjątkowe okazje. Zgodnie z obowiązującym fasonem musiał mieć szerokie ramiona i wąską talię, co upodobało męską sylwetkę do kobiecej. Fraki sztyto z ciemnych tkanin. Jedynym barwnym akcentem stroju była wystająca spod fraku kamizelka. Spodnie noszono obcisłe, u góry naciągnięte

przez szelki, a u dołu przez „strzemiona” ze specjalnej taśmy. Do takiego stroju rasowy elegant wybierał rękawiczki w odcieniu kremowym lub żółte. Ówczesny mężczyzna wiele uwagi poświęcał sztuce wiązania krawata, który w latach dwudziestych zastąpił wiązaną wokół szyi chustkę. W 1829 roku pojawiły się więc, znacznie mniej eleganckie, za to wygodniejsze, od razu wiązane krawaty, które wystarczyło tylko przypiąć do koszuli.

SZTUKA W XIX WIEKU

Zmiany społeczne oraz wydarzenia historyczne wpłynęły na kształt i rolę sztuki w XIX wieku. Malarstwo tego okresu było niezwykle zróżnicowane pod względem stylowym.

W latach od 1800 do 1840 trwał Romantyzm. Powstał jako reakcja na zmiany społeczne i polityczne wywołane rewolucją przemysłową i rewolucją francuską z 1789 roku. Był formą buntu przeciwko ustalonym regułom społecznym, które rządziły społeczeństwami epoki Oświecenia. Chodziło w nim o uczucia.

W pierwszych latach II połowy XIX w. pojawił się realizm, rozumiany jako wierne i obiektywne przedstawienie życia codziennego współczesnych ludzi. Równocześnie z realizmem pojawił się symbolizm. Charakterystyczną cechą kierunku była forma wyrazu, którą stanowił szeroko rozumiany „symbol”.

W tych samych latach grupa francuskich malarzy rozwinęła impresjonizm, którego naczelną ideą była obserwacja otaczającej rzeczywistości pod kątem światła i koloru. Impresjoniści rozbijali obraz na plamy światła, malowali szybkimi pociągnięciami pędzla, zapisując ich chwilowe wrażenie – impresję – którego doznali w danym miejscu przy konkretnym stanie atmosfery.

Pod koniec XIX wieku wielu malarzy skierowało się również w stronę własnej psychiki, obrazując mroczne strony ludzkiej duszy. Tak narodził się ekspresjonizm, akcentujący osobowość artysty i wyrazisty sposób przelania jej na płótno. Charakterystyczne dla tego kierunku są żywe, zniekształcone formy.

Realizm Millet

Romantyzm Delacroix

Symbolizm Malczewski

Impresjonizm Monet

Ekspresjonizm Van Gogh

Ekspresjonizm "Krzyk"

Start biegu finałowego na 100 metrów w Atenach 1896

PIERWSZE NOWOŻYTNE IGRZYSKA OLIMPIJSKIE

Ideę wskrzeszenia starożytnych Igrzysk jako pierwszy zaproponował grecki filantrop i weteran wojen z Turkami, Evangelos Zappas w 1833 r. Dzięki jego hojności, od 1859 r. co 4 lata miały się odbywać "olimpijskie zawody gimnastyczne". Doszło do rozegrania trzech Igrzysk - w 1859, 1870 i 1875 r. Były to zawody narodowe, w których

startowali wyłącznie Grecy. W tym samym czasie trwały prace wykopaliskowe w Olimpii. Nasilała się fascynacja antyczną kulturą, co zaowocowało w postaci formułowania idei wskrzeszenia Igrzysk. Pierwsze Igrzyska Olimpijskie miały miejsce od 6 do 15 kwietnia 1896 roku.

Pierwsze Nowożytne Igrzyska Olimpijskie w Atenach 1896

CZAS WOLNY W XIX WIEKU

Jedną z głównych rozrywek w XIX w. był teatr, przykładem jest teatr meiningeński (najsławniejszym dramaturgiem z tego odłamu jest Szekspir) i Theatre Libre (przykładowy dramaturg to Eugene Brieux). Urbanizacja i industrializacja wywarły wielki wpływ na rozwój wychowania fizycznego. Przemiany społeczne i rozwój przemysłu spowodowały masową migrację ludności ze wsi do miast. Początkowo klasa robotnicza nie miała warunków do wypoczynku po pracy. Rozbudowa miast, ciasne uliczki, wysokie kamienice, brak higieny w mieszkaniach powodowały iż ludzie chętniej szukali miejsc do odpoczynku na świeżym powietrzu. Często były spacer, jazda konna, bieganie. Oprócz tego również popularne były kawiarnie, w których kształtowało się swoją opinię. Prasa rozkwitała, więc również zawieszane były ważne informacje na specjalnych tablicach. Do jednych przychodzili kupcy, do innych aktorzy i muzycy. I tak np. kawiarnie w pobliżu Królewskiej Giełdy panowali kupcy i przedsiębiorcy. Można powiedzieć, że zastępowały im dzisiejsze biura i sale konferencyjne.

ROZWÓJ NAUKI

W XIX wieku technika wskoczyła na nowy poziom. Dzięki wynalezieniu maszyny parowej w XVIII wieku życie ludzi stało się łatwiejsze. Maszyna ułatwiła przemieszczanie się i komunikację między ludźmi, a także produkcję w fabrykach. Nastąpiła też rozbuchana urbanizacja, często bardzo ściśle związana z rozwojem przemysłu (np. miasta powstawały dookoła fabryk). Jednak i maszyna parowa w pewnym momencie odeszła w cień. Ważnymi odkryciami z I połowy XIX wieku było zbudowanie ogniwa galwanicznego przez Alessandro Volta i odkrycie pola magnetycznego przez Hansa Oersteda. To one pozwoliły na korzystanie z prądu elektrycznego. Dzięki Wernerowi Siemensowi, który stworzył prądnicę elektryczną, rozwinęło się wykorzystanie prądu elektrycznego, kontynuowanego przez innych naukowców - m.in. Thomasa Edisona i Nikola Teslę. Niedługo później stworzono też silnik spalinowy, dzięki któremu można było stworzyć np. samochód. W I połowie XIX wieku John Dalton dowiódł ziarnistej budowy materii, a Jan Berzelius stworzył pierwsze symbole pierwiastków chemicznych.

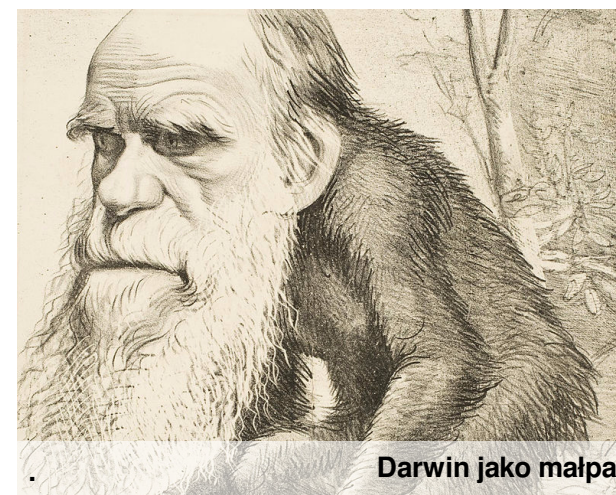
NAUKA

Rozwinęła się chemia i fizyka - po raz przez Röntgena zostało opisane zjawisko promieniotwórczości, a rozwinęte przez małżeństwo Curie. Odkryli oni dwa nowe pierwiastki - polon i rad. Skonstruowano wiele przydatnych wynalazków

- np. telefon, fonograf czy żarówkę. Rozwinęła się komunikacja - zbudowano pierwszy statek parowy, a także pierwszy parowóz, który doprowadził do ogromnego rozwoju kolei, zwłaszcza w II poł. XIX wieku. Komunikację

na duże przestrzenie umożliwił też skonstruowany przez Samuela Morsa telegraf. Wśród naukowców, byli też ci, których teorie zostały wysmiane. Tak było w przypadku Karola Darwina, twórcy teorii ewolucji, która głosi, że nowe

gatunki roślin i zwierząt powstają na wskutek doboru naturalnego. Darwin został wysmiany z tego powodu, że powiedział iż ludzie pochodzą od małp. Ta teza spotkała się z silnym oporem zarówno wśród naukowców, jak i wśród społeczeństwa.

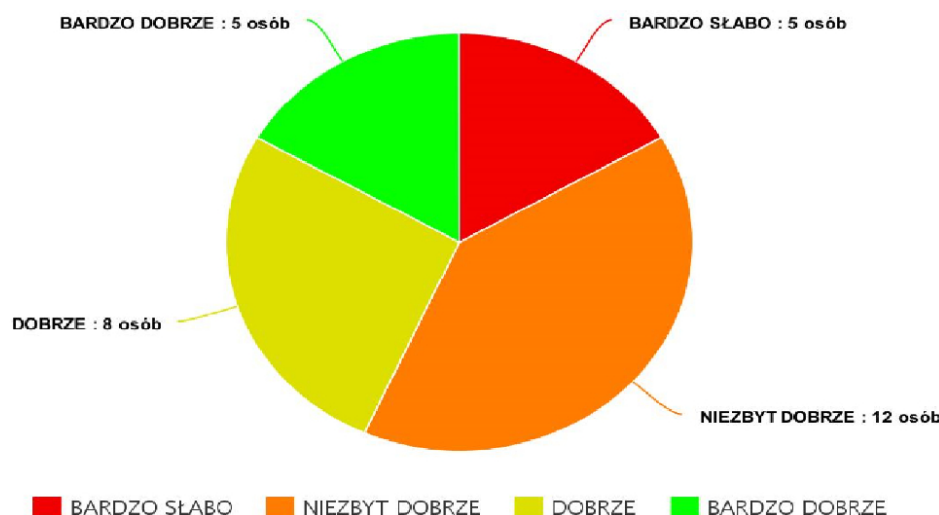
Darwin jako małpa

ANKIETA - co ludzie wiedzą na temat życia ludzi w XIX wieku?

Postanowiliśmy sporządzić krótką ankietę, która pokazywałaby, ile ludzie wiedzą na temat życia ludzi w XIX wieku. Łącznie spytałyśmy 30 osób.

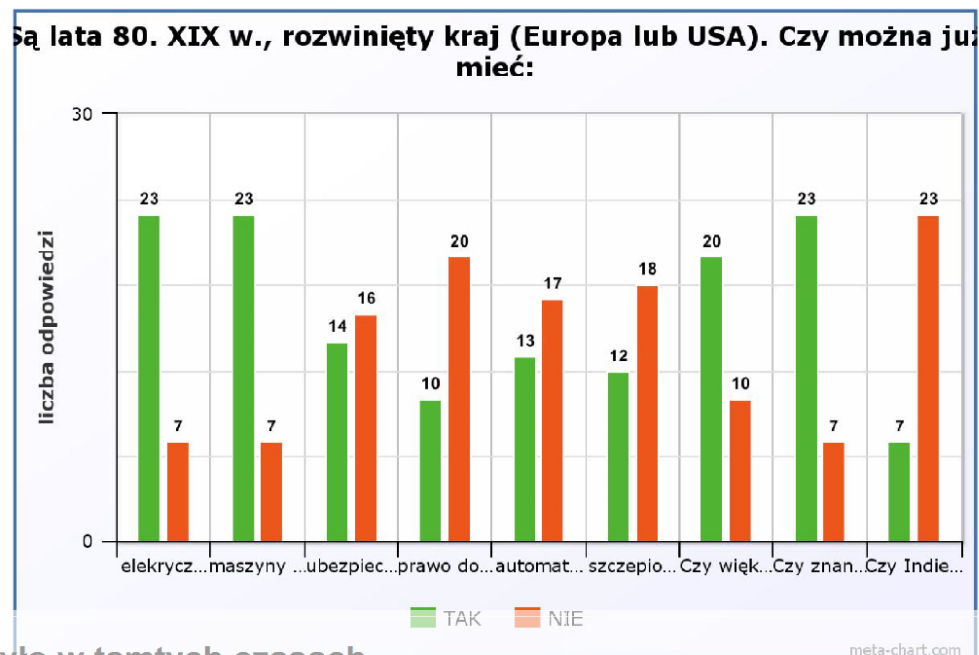
Pierwszym pytaniem było: Jak oceniasz swoją wiedzę na temat życia ludzi w XIX wieku? Można było wybrać jedną z czterech odpowiedzi: BARDZO SŁABO, NIEZBYT DOBRZE, DOBRZE i BARDZO DOBRZE. 5 osób wybrało odpowiedź BARDZO SŁABO, 12 - NIEWIELE, 8 - DOBRZE i 5 - BARDZO DOBRZE. Przedstawia to wykres po lewej stronie.

Jak oceniasz swoją wiedzę na temat życia ludzi w XIX wieku?
badania własne

Potem zadałyśmy im łącznie 9 pytań. Poprosiliśmy badanych, by wyobrazili sobie, że są lata 80. XIX wieku i są w Europie lub w USA. Następnie mieli odpowiedzieć, czy dana rzecz już była dostępna do użytku. Wykres obok przedstawia, jak wyglądały odpowiedzi (nie, jaki był rozkład prawidłowych odpowiedzi!).

- Pytania - prawidłowa odpowiedź - procent osób
1. elektryczność w domu - TAK - 77%
 2. maszyny do szycia - TAK - 77%
 3. ubezpieczenia społeczne - TAK - 47%
 4. prawo do głosowania dla kobiet - NIE - 67%
 5. automatyczne kalkulatory - TAK - 43%
 6. szczepionki na grypę - NIE - 60%
 7. analfabetyzm w Europie < 50% - TAK - 67%
 8. wszystkie kontynenty znane - TAK - 77%
 9. niepodległość Indii - NIE - 77%

Jak widzimy, ludzie w gruncie rzeczy wiedzą, jak się żyło w tamtych czasach.